

Rolnummer 794
Arrest nr. 63/95 van 12 juli 1995

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 5, derde lid, van de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening, gesteld door het Hof van Beroep te Luik.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters L.P. Suetens, P. Martens, J. Delruelle, H. Coremans en A. Arts, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest van 18 november 1994 in zake de Belgische Staat tegen de n.v. Ambulances Detheux en Marcel Detheux heeft het Hof van Beroep te Luik de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Dient artikel 5, derde lid, van de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening, gelet op de bepalingen van de artikelen 5, § 1, I, 1°, en 5, § 1, I, 1°, a, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, in die zin te worden uitgelegd dat de federale Staat de hem bij de Grondwet toegewezen bevoegdheden te buiten gaat doordat hij meent, met volledige uitsluiting van de gemeenschappen, overeenkomsten met particulieren te kunnen sluiten of op te zeggen die over één of verschillende ambulances beschikken en die, zoals Detheux Marcel of de n.v. Ambulances Detheux, aanvaard hebben hun medewerking aan het eenvormig oproepstelsel te verlenen, meer bepaald wanneer, zoals ten deze, die overeenkomsten bepalen dat de exploitant van de ambulancedienst zich ertoe verplicht erover te waken dat elk personeelslid dat de ambulancedienst verstrekt, drager is van een door het Ministerie van Volksgezondheid en het Gezin goedgekeurd en uitgereikt persoonlijk kenteken dat aangeeft dat de betrokkene bekwaam is om eerste hulp te verstrekken ? ».

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Op 1 september 1979 werd te Brussel tussen de Belgische Staat en M. Detheux een overeenkomst ondertekend volgens welke laatstgenoemde zich ertoe verbindt aan het eenvormig oproepstelsel zijn medewerking te verlenen door de zieken of de gewonden voor wie hem om vervoer werd verzocht, naar het ziekenhuis te vervoeren.

Bij een aangetekende brief van 10 december 1991 beslist de staatssecretaris van Volksgezondheid een einde te maken aan die overeenkomst.

Na afloop van een procedure die voor de rechtbank in kort geding werd ingeleid, beveelt het Hof van Beroep te Luik, bij arrest van 10 november 1992, uitspraak doende « bij voorraad en in afwachting van een beslissing ten gronde » de schorsing van de opzegging van de overeenkomst, in wezen op grond dat de grief luidens welke de Belgische Staat niet bevoegd was om die overeenkomst op te zeggen, « voldoende ernstig » was, en houdt de uitspraak over de vordering tot dwangsom gericht tegen de Belgische Staat aan, in zoverre laatstgenoemde niet te kennen had gegeven dat hij de bedoeling had de beslissing waarbij de opzegging van overeenkomst zou worden geschorst, niet na te leven.

Bij een arrest van 26 januari 1995 vernietigt het Hof van Cassatie het arrest van 10 november 1992, overwegende dat laatstgenoemd arrest de bepalingen schond waarbij de respectieve bevoegdheden van de Raad van State en de rechter in kort geding zijn vastgesteld.

M. Detheux en de n.v. Ambulances Detheux dagvaarden de Belgische Staat voor de feitenrechter om « de gedaagde partij ertoe te laten veroordelen de overeenkomst voor vervoer van zieken en gewonden *in natura* uit te voeren, op straffe van een dwangsom van vijftigduizend frank per dag vertraging vanaf het te wijzen vonnis » en, zo niet, « de gedaagde partij te veroordelen tot betaling, aan de verzoekende partijen, van vijftig miljoen frank, provisioneel, als schadevergoeding ».

Bij vonnis van 15 september 1993 veroordeelt de rechtbank van eerste aanleg de Belgische Staat ertoe aan de eisers een provisionele schadevergoeding van vijfhonderdduizend frank te storten en stelt, voor het overige, een bedrijfsrevisor aan in de hoedanigheid van deskundige.

De Belgische Staat tekent tegen dat vonnis hoger beroep aan en verzoekt het Hof van Beroep te Luik, primair, na voor recht te hebben gezegd dat hij « bevoegd is en altijd is geweest om een einde te maken aan een overeenkomst ondertekend door hem en een vervoerder die op grond van artikel 5, § 3, van de wet van 8 juli 1964, (...) heeft aanvaard zijn medewerking te verlenen aan het eenvormig oproepstelsel », de oorspronkelijke vordering ongegrond te verklaren en, « zeer subsidiair », een prejudiciële vraag te stellen aan het Arbitragehof.

Het Hof van Beroep te Luik beslist, met toepassing van artikel 26, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, de hiervoor vermelde prejudiciële vraag aan het Hof te stellen.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

De expeditie van de verwijzingsbeslissing is op 15 december 1994 ter griffie ingekomen.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 30 januari 1995 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 1 februari 1995.

Memories zijn ingediend door :

- de Franse Gemeenschapsregering, Kunstlaan 19 AD, 1040 Brussel, bij op 10 maart 1995 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 13 maart 1995 ter post aangetekende brief;
- de n.v. Ambulances Detheux, waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te 4000 Luik, place des Carmes 2, en M. Detheux, wonende te 4000 Luik, place des Carmes 2, bij op 14 maart 1995 ter post aangetekende brief;
- de Waalse Regering, rue Mazy 25-27, 5100 Namen, bij op 16 maart 1995 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 22 maart 1995 ter post aangetekende brieven.

De n.v. Ambulances Detheux et M. Detheux hebben een memorie van antwoord ingediend bij op 18 april 1995 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 30 mei 1995 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 15 december 1995.

Bij beschikking van 14 juni 1995 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 4 juli 1995. Bij dezelfde beschikking heeft het Hof de partijen n.v. Ambulances Detheux et M. Detheux verzocht aan het Hof alsook aan de andere partijen vóór de dag van de terechtzitting een afschrift over te zenden van het in hun memorie (p. 6) geciteerde advies van de Raad van State van 19 september 1988.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 14 juni 1995 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 4 juli 1995 :

- zijn verschenen :

. Mr. D. Drion, advocaat bij de balie te Luik, voor de n.v. Ambulances Detheux en M. Detheux;

. Mr. D. Libin, *loco* Mr. E. Lemmens, advocaten bij de balie te Luik, voor de Franse Gemeenschapsregering;

. Mr. F. Guiot, advocaat bij de balie te Luik, voor de Ministerraad;

. Mr. J. Sohier, *loco* Mr. M. Uyttendaele, advocaten bij de balie van Brussel, voor de Waalse Regering;

- hebben de rechters-verslaggevers J. Delruelle en A. Arts verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Memorie van de Ministerraad

A.1.1. Een element is van wezenlijk belang wanneer men het begrip «persoonsgebonden aangelegenheden» tracht te definiëren, namelijk de communicatie tussen een persoon en een dienst. Het is de verdediging van het belang dat het behoren van een persoon tot een bepaalde taalgemeenschap vertegenwoordigt op het ogenblik van de communicatie, die als persoonsgebonden aangelegenheid aan de gemeenschappen werd toegewezen.

De dringende geneeskundige hulpverlening maakt geen deel uit van het beleid betreffende de verzorging in en buiten de verplegingsinrichtingen, in de zin van artikel 5, § 1, I, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Onder dringende geneeskundige hulpverlening dient te worden begrepen, het eenvormig oproepstelsel, de eerste verzorging van de personen ter plaatse, hun vervoer naar het ziekenhuis en hun opname in een verplegingsdienst. Het doel van de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening bestaat er niet in de verzorging te organiseren, maar wel ervoor te zorgen dat een persoon voor wie zich een min of meer ernstig, en voor zijn gezondheid blijkbaar dringend gevaar voordoet, zo snel mogelijk wordt geholpen en naar het meest nabije ziekenhuis wordt gebracht om er de gepaste verzorging te krijgen. Die wet voert een daadwerkelijke opvoeding in van de geneesheren, vervoerders en ziekenhuisinrichtingen die door de aangestelde van het eenvormig oproepstelsel «100» worden opgeroepen. Het doel van het ingevoerde stelsel van dringende hulpverlening bestaat erin een ieder te hulp te komen, en niet alleen de personen die tot een welbepaalde

taalgemeenschap behoren. Meestal is het niet de begunstigde van de dringende geneeskundige hulp die een beroep doet op de dienst 100, maar wel een derde, die getuige is. Er bestaat derhalve geen communicatie tussen de begunstigde van de dienstverlening en de aangestelde. Aangezien die communicatie ontbreekt, betreft het ten deze geen persoonsgebonden aangelegenheid.

De wet betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening is derhalve in wezen een regeling die een hulpverlening aan de burgerbevolking organiseert bij ongeval, ziekte of ramp, en die hulp aan de bevolking wordt volledig gespreid op basis van de telefoonnetten.

A.1.2. Het begrip « dringende hulpverlening » wordt gedefinieerd in artikel 1 van de wet van 8 juli 1964 : het heeft betrekking op het eenvormig oproepstelsel, de eerste verzorging ter plaatse, het vervoer naar het ziekenhuis en de opnemingsdienst. Het verstrekken van de verzorging maakt een einde aan het stelsel van de dringende geneeskundige hulpverlening.

Het eenvormig oproepstelsel is het alarmsysteem dat is ingevoerd om de aangestelde ervan te verwittigen dat zich een ongeval heeft voorgedaan. De eerste verzorging ter plaatse is de verzorging die door de geneesheer wordt verstrekt op grond van artikel 4 van de wet van 8 juli 1964. In dat verband dient te worden opgemerkt dat de gemeenschap niet bevoegd is om de uitoefening van de geneeskunst, de verpleegkunde en de paramedische beroepen te reglementeren. De dringende geneeskundige hulpverlening kan niet worden opgevat als verzorging, aangezien zij een onpersoonlijk karakter vertoont, dat het gevolg is van de vereiste van een snel of onmiddellijk optreden. Het recht van opvoering waarover de aangestelde beschikt, wijkt af van het beginsel van de keuzevrijheid van de patiënt; nu is het precies de keuzevrijheid van de patiënt die gewoonlijk de verzorging als persoonsgebonden aangelegenheid kenmerkt.

Het vervoer naar het ziekenhuis wordt uitgevoerd door ambulancediensten, waarvan de opdracht er niet in bestaat verzorging te verstrekken, maar wel hulp te bieden.

De slachtoffers worden overgebracht naar een ziekenhuis dat bevoegd is om spoedgevallen te behandelen en dat alle noodzakelijke onmiddellijke verzorging verstrekt. Het verstrekken van die verzorging maakt een einde aan de dringende geneeskundige hulpverlening, behalve indien de verantwoordelijke geneesheer oordeelt dat de toestand van de patiënt andere dringende maatregelen vereist. Zodra de onmiddellijke verzorging is verstrekt, beschikt de patiënt over de vrijheid om zijn verzorgingsinstelling te kiezen, krachtens het vrijheidsbeginsel dat aan ieder beleid van verzorging ten grondslag ligt. Die vrijheid bestaat niet in het kader van de dringende geneeskundige hulpverlening.

A.1.3. Concluderend kan men stellen dat het stelsel van de dringende geneeskundige hulpverlening geen dienst van verzorging is in de zin van artikel 5, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, maar enkel een dienst van hulpverlening aan de bevolking, die wordt gespreid op basis van de telefoonnetten. Dat stelsel maakt deel uit van de veiligheid die aan de burger verschuldigd is. De wil van de wetgever is te dien aanzien steeds zeer duidelijk geweest, hetgeen bevestigd wordt door de wet van 22 februari 1994 houdende sommige bepalingen inzake Volksgezondheid, die voorziet in de oprichting van opleidings- en vervolmakingscentra voor hulpverleners-ambulanciers en de erkenning ervan voorbehoudt aan de Koning, en niet aan de overheden die bevoegd zijn voor de persoonsgebonden aangelegenheden. Men kan niet oordelen dat de ambulanciers ermee belast zijn verzorging te verstrekken, aangezien de verzorging, in tegenstelling tot de eerste hulp, wordt voorbehouden aan de geneesheer die ter plaatse wordt geroepen en die van het ziekenhuis. De opdracht van de ambulanciers bestaat erin te zorgen voor het vervoer en op te treden om eerste hulp te bieden.

Alleen de federale Staat is bevoegd om de normen voor de organisatie van de dringende geneeskundige hulpverlening te bepalen en om de overeenkomsten met de particulieren die over ambulances beschikken en aan de dringende geneeskundige hulpverlening meewerken, af te sluiten en op te zeggen. De wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening voert een hulpdienst in die, zoals de civiele bescherming, de rijkswacht of de brandweerdiensten, niet naar de gemeenschappen werd overgeheveld en waarvan de opdracht erin bestaat de burgerbevolking te hulp te komen. Die wet organiseert overigens niet alleen de dringende hulpverlening ten behoeve van individuen, maar ook de hulpverlening in uitzonderlijke omstandigheden ten behoeve van de collectiviteit. In dat laatste geval blijkt bijzonder duidelijk dat de dringende geneeskundige hulpverlening, en in het bijzonder het beheer van de medische hulpverlening, in ruime mate het begrip « persoonsgebonden aangelegenheden » te buiten gaan en een federale aangelegenheid dienen te blijven.

In zoverre de opzet van de wet van 8 juli 1964 tot de federale bevoegdheid behoort, zou het van weinig

samenhang getuigen de gemeenschappen bevoegd te maken om individueel overeenkomsten met ambulancediensten af te sluiten en op te zeggen.

Memorie van de n.v. Ambulances Detheux en M. Detheux

A.2.1. Het begrip «persoonsgebonden aangelegenheden» is toepasselijk in de domeinen waarin betrekkingen van persoon tot persoon worden aangeknoopt en waarin het behoren van elk van de personen in die betrekking tot een gemeenschap een invloed kan hebben. De persoonsgebonden aangelegenheden zijn aangelegenheden die nauw verband houden met het leven van het individu in zijn gemeenschap. Het belang van de communicatie in het kader van de dringende geneeskundige hulpverlening kan niet worden geloofend, aangezien de kwaliteit en de doeltreffendheid van die hulp in ruime mate afhankelijk zijn van die communicatie. De dringende geneeskundige hulpverlening kan niet worden beperkt tot een eenvormig oproepstelsel, want op die manier zou men geen rekening houden met de communicatie met de persoon die om de tussenkomst van de dienst 100 verzoekt, noch met de communicatie tussen het slachtoffer en de hulpverleners.

Tot staving van die stelling wordt een advies aangevoerd van de afdeling wetgeving van de Raad van State van 19 september 1988 betreffende een ontwerp van besluit van de Franse Gemeenschapsexecutieve betreffende de erkenning en de subsidiëring van inrichtingen die de E.H.B.O.-cursussen geven aan het personeel dat in het kader van de dringende geneeskundige hulpverlening de ambulancedienst verzorgt.

A.2.2. Inzake dringende geneeskundige hulpverlening is de federale Staat weliswaar bevoegd om de bepalingen aan te nemen die onder het begrip «organieke wet» vallen. Hij is tevens bevoegd om de medische en paramedische beroepen te reglementeren. Maar onder die bevoegdheid valt niet de in het kader van dit geding beoogde bestuurshandeling, die een individuele handeling in een contractueel verband is. Men mag immers niet uit het oog verliezen dat de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bevoegdheidspakketten aan de gemeenschappen toewijst, waarbij bepaalde uitzonderingen worden voorbehouden, die uiteraard in enge zin dienen te worden geïnterpreteerd.

De vraag die thans aan de orde is, houdt geen verband met de wettelijke reglementering van de dringende geneeskundige hulpverlening, maar wel met de toepassing en de praktische uitvoering ervan op het terrein.

A.2.3. Men kan dan ook concluderen dat het sluiten en het opzeggen van overeenkomsten voor het vervoer van zieken en gewonden in het kader van de praktische organisatie van de dringende geneeskundige hulpverlening zonder enige twijfel een bevoegdheid is die aan de gemeenschappen is toegewezen en die niet valt onder een van de uitzonderingen waarin artikel 5, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 voorziet.

Memorie van de Franse Gemeenschapsregering

A.3.1. Door de invoering van een eenvormig systeem van dringende geneeskundige hulpverlening waarvan hij de eenheid op het hele grondgebied handhaaft, wil de federale Staat overal en te allen tijde de veiligheid van de burger waarborgen. De door de prejudiciële vraag beoogde bepalingen hebben geenszins tot doel betrekkingen tussen personen te regelen : het betreft geen persoonsgebonden aangelegenheden. Wanneer een beroep wordt gedaan op de dringende geneeskundige hulpverlening, kan het behoren van de betrokken personen tot een gemeenschap geen invloed uitoefenen en is het niet van wezenlijk belang.

A.3.2. Tevens moet worden opgemerkt dat de federale overheid, naar luid van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 6°, als enige bevoegd is om de vestigingsvoorwaarden te regelen, en met name om de algemene regels of de bekwaamheidsvereisten voor de uitoefening van sommige beroepen te bepalen. De reglementering van de uitoefening van de geneeskunst en de paramedische beroepen is overigens eveneens tot de bevoegdheid van de federale Staat blijven behoren.

De aangelegenheid van het vervoer van patiënten en van de dringende geneeskundige hulpverlening werd overigens geregeld bij verschillende koninklijke en ministeriële besluiten. Zij werd tevens geregeld bij een wet van 22 februari 1994. De Raad van State heeft in dat verband geen enkele opmerking gemaakt met betrekking tot de bevoegdheid van de federale Staat ter zake. Wel integendeel, over een amendement op artikel 1 van de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening heeft de Raad van State een verhelderend advies uitgebracht met betrekking tot de bevoegdheid van de federale Staat in die aangelegenheden. Men kan

dan ook besluiten dat het geheel van de wettelijke en verordenende bepalingen die betrekking hebben op de dringende geneeskundige hulpverlening tot doel heeft het stelsel van de medische hulpverlening een te maken op het federale niveau, de vestigingsvoorwaarden voor een paramedisch beroep vast te stellen en de normen te bepalen voor de vestiging van de overheidsdiensten of de particuliere diensten die ter uitvoering van de wet kunnen optreden, en dat elk van die bevoegdheden federaal is gebleven en geen deel uitmaakt van de persoonsgebonden aangelegenheden.

A.3.3. Indien de dringende geneeskundige hulpverlening een in artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bedoelde persoonsgebonden aangelegenheid was, dan zouden de door de prejudiciële vraag beoogde normen niettemin deel uitmaken van de aan de federale wetgever voorbehouden bevoegdheden. Er dient immers te worden geoordeeld dat de bepalingen van de wet van 8 juli 1964, evenals die van het koninklijk besluit van 2 april 1965, onbetwistbaar organieke wetgevingen zijn en betrekking hebben op financieringskwesties, zodat zij deel uitmaken van de bevoegdheden die met toepassing van artikel 5, § 1, I, 1°, a tot g, aan de federale wetgever zijn voorbehouden. Zo ook worden bij het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst tussen de ambulancier en de openbare overheden, federale erkenningsnormen in werking gesteld die een weerslag kunnen hebben op de diverse, aan de federale wetgever voorbehouden bevoegdheden, met name inzake financiën, vorming, toegang tot het beroep en vestiging.

A.3.4. Indien de krachtens artikel 5, derde lid, van de wet van 8 juli 1964 aan de federale Staat toegewezen bevoegdheid hem niet langer zou toebehoren, dan zou zij aan het Waalse Gewest toebehoren. Naar luid van artikel 3 van het decreet II van 19 juli 1993 tot toekenning van de uitoefening van sommige bevoegdheden van de Franse Gemeenschap aan het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie, dat op 1 januari 1994 in werking is getreden, werd het gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 5, § 1, I, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, op het grondgebied van het Franse taalgebied toevertrouwd aan het Waalse Gewest, en op het grondgebied van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad aan de Franse Gemeenschapscommissie, behalve bepaalde uitzonderingen die vreemd zijn aan de aangelegenheid die hier in het geding is. Indien de federale Staat bijgevolg niet bevoegd was om de in artikel 5, derde lid, van de wet van 8 juli 1964 vermelde overeenkomsten af te sluiten en op te zeggen, dan zou die bevoegdheid derhalve evenmin toebehoren aan de Franse Gemeenschap, maar wel aan het Waalse Gewest.

Memorie van de Waalse Regering

A.4. De Waalse Regering verklaart dat zij tussenkomt in de zaak en geeft haar belang bij de debatten te kennen, maar wenst in dit stadium van de zaak geen andere opmerkingen te doen gelden.

Memorie van antwoord van de n.v. Ambulances Detheux en M. Detheux

A.5.1. De conclusienemers zijn weinig begaan met de vraag wie, de Gemeenschap of het Gewest, had moeten tussenkomen, aangezien de betwiste overeenkomst volgens hen werd opgezegd door een onbevoegde overheid, namelijk de federale Staat.

A.5.2. De dringende geneeskundige hulpverlening is een persoonsgebonden aangelegenheid. Het betreft weliswaar een eenvormig oproepstelsel, maar de enige functie van dat stelsel bestaat erin individuen met elkaar in contact te brengen. Het element van communicatie met de zieke of de gewonde, alsook met diegenen die hem omringen op het ogenblik dat de eerste verzorging wordt verstrekt, is van primordiaal belang, evenals de individuele betrekking tussen de verpleger en/of de geneesheer en de zieke wanneer hij bij bewustzijn is. Het ligt overigens voor de hand dat het bestaan van communicatie tussen de ambulance en de verschillende ziekenhuisdiensten, op het ogenblik van de interventie en tijdens het vervoer, van wezenlijk belang is om ervoor te zorgen dat de patiënt onmiddellijk en in de beste omstandigheden wordt opgenomen.

A.6. Het onderscheid tussen de verzorging en eerste-hulpverlening is kunstmatig. In artikel 1 van de wet van 8 juli 1964 is overigens geen sprake van eerste-hulpverlening maar van « eerste zorgen ». De term « dringende geneeskundige hulpverlening » bevestigt dat het gaat om verzorging, net zoals de tussenkomst van een geneesheer of een lid van het paramedisch personeel. Het enige verschil dat tussen een ambulance en een ander transportmiddel kan bestaan, ligt precies in de inrichting en de uitrusting die het mogelijk maken verzorging te verstrekken. Bij de dringende geneeskundige hulpverlening bestaat het dringende karakter precies hierin, dat de onmiddellijke medische tussenkomst ter plaatse onontbeerlijk is. De eerste verzorging ter plaatse en tijdens het

vervoer is geen « infra-medische » praktijk. Wel integendeel, de laatste jaren maakt zij het voorwerp uit van een specialisatie in de urgentiegeneskunde, die aan de medische faculteiten wordt onderwezen.

Het feit dat tot de uitrusting voor de dringende geneeskundige hulpverlening voertuigen voor medische interventie behoren waarin zich een internist of een reanimatiegeneesheer bevindt, bevestigt die realiteit.

A.7. Zo de federale Staat bevoegd blijft om de toegang tot de medische en de paramedische beroepen te regelen en in dat kader een vormings- en vervolmakingscentrum voor ambulanciers-hulpverleners op te richten, hetgeen de conclusienemers niet betwisten, dan nog mag men, wat het begrip « organieke wetgeving » betreft, de verordeningbevoegdheid niet verwarren met de bevoegdheid om een bestaande reglementering ten uitvoer te brengen. Dat onderscheid kan anders worden geformuleerd door te verwijzen naar het in het administratief recht bekende verschil tussen de rechtshandeling met verordenende draagwijdte en de rechtshandeling met individuele draagwijdte.

Volgens de conclusienemers is de opzegging van een overeenkomst voor vervoer van zieken en gewonden een handeling met individuele draagwijdte, die kan worden gekoppeld aan het beleid inzake verzorging, dat bij de bijzondere wet van 8 augustus 1980 aan de gemeenschappen is toegewezen.

- B -

B.1. Artikel 5 van de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening bepaalt :

« Op aanvraag van de aangestelde van het eenvormig oproepstelsel is eenieder, die effectief voor de werking van een door de openbare overheid georganiseerde of geconcessioneerde ambulancedienst instaat, verplicht de in het eerste artikel bedoelde personen naar het hem opgegeven ziekenhuis te vervoeren, en onmiddellijk alle maatregelen te treffen die hiertoe vereist zijn.

Kan hij, wegens een uitzonderlijk ernstige reden, geen gevolg geven aan de aanvraag, dan moet hij zulks op het ogenblik van de oproep aan de aangestelde mededelen.

De bepalingen der twee voorgaande leden zijn eveneens toepasselijk op de privé-personen die over een of meer ambulances beschikken en die, op grond van een met de Staat gesloten overeenkomst, aanvaard hebben hun medewerking aan het eenvormig oproepstelsel te verlenen. »

B.2. De prejudiciële vraag handelt met name over de bestaanbaarheid, met de bevoegdheidsverdelende regels, van het derde lid van dat artikel, in zoverre het aan de federale Staat, met volledige uitsluiting van de gemeenschappen, de bevoegdheid verleent om met particulieren die over een of meer ambulances beschikken en die, zoals M. Detheux of de n.v. Ambulances Detheux, hebben aanvaard hun medewerking aan het eenvormig oproepstelsel te verlenen, overeenkomsten af te sluiten en op te zeggen, meer bepaald wanneer, zoals ten deze, die overeenkomsten bepalen dat de exploitant van de ambulancedienst zich ertoe heeft verplicht erover te waken dat elk personeelslid dat de ambulancedienst verstrekt, drager is van een door het Ministerie van Volksgezondheid en het Gezin goedgekeurd en uitgereikt persoonlijk kenteken dat aangeeft dat de betrokkene bekwaam is om eerste hulp te verstrekken.

B.3. Naar luid van haar artikel 1, eerste lid, beoogt de wet van 8 juli 1964 :

« de inrichting van een dringende geneeskundige hulpverlening ten behoeve van de personen die zich op de openbare weg of in een openbare plaats bevinden en wier gezondheidstoestand, ingevolge ongeval of ziekte, onmiddellijke verzorging vereist ».

In het tweede lid van hetzelfde artikel wordt de dringende geneeskundige hulpverlening gedefinieerd :

« het eenvormig oproepstelsel, de eerste verzorging ter plaatse van de in het voorgaande lid bedoelde personen, hun vervoer naar het ziekenhuis en hun opname in een verplegingsdienst ».

B.4. In de parlementaire voorbereiding van de wet van 8 juli 1964 wordt in herinnering gebracht dat de dringende geneeskundige hulpverlening, vóór de aanneming van die wet, elementen van oplossing vond in twee wetten : de wet van 8 april 1958 houdende wijziging van de artikelen 66 en 70 der organieke wet tot regeling van de openbare onderstand en de wet van 6 januari 1961 waarbij sommige gevallen van schuldig verzuim strafbaar worden gesteld. Na te hebben vastgesteld dat de organisatie van de dringende hulpverlening berustte bij organen waarvan de middelen van de ene gemeente tot de andere verschilden, dat de mogelijkheid om de eerste oproep te beantwoorden vrijwel buiten het bereik van de commissies van openbare onderstand lag en dat het vervoer van de gewonden of de zieken tekortkomingen aan het licht had gebracht, heeft de wetgever het onontbeerlijk geacht aan de dringende geneeskundige hulpverlening een eigen wettelijke grondslag en materiële organisatie te verschaffen. De dringende hulpverlening georganiseerd bij de wet van 8 juli 1964 wordt gekenmerkt door de invoering van een eenvormig oproepstelsel (artikelen 2 en 3), door het wettelijk vastleggen van de verplichting, voor de geneesheer, de vervoerder en het ziekenhuis die van de aangestelde van het eenvormig oproepstelsel een oproep ontvangen, er gevolg aan te geven (artikelen 4 tot 6), op straffe van bijzondere strafrechtelijke sancties (artikel 11), en door de oprichting van een Fonds voor dringende geneeskundige hulpverlening, dat wordt gestijfd door verzekeringsmaatschappijen en door de Staat en dat ermee is belast de betaling te waarborgen van de kosten en honoraria die verschuldigd zijn door de persoon die werd geholpen, ingeval deze ze niet zou betalen (artikelen 7 tot 10) (*Gedr. St.*, Kamer, 1963-1964, nr. 677/1, pp. 1 tot 5).

De aangelegenheid viel, volgens diezelfde parlementaire voorbereiding, onder de bevoegdheid van de drie ministers die het wetsontwerp hadden ondertekend : de Minister van Binnenlandse Zaken, wiens bevoegdheid zich uitstrekt tot « alles wat de werking van het eenvormig oproepnummer '900' betreft en (...) de daarmee verband houdende kosten », de Minister van Volksgezondheid en het Gezin, die bevoegd is voor « de technische uitrusting van de oproepcentra en de daarmee verband houdende kosten » en de Minister van Justitie, die « het wetsontwerp mede (heeft) ondertekend omdat de bepalingen van artikel 11, artikel 422*bis* van het Strafwetboek aanvullen » (*Gedr. St.*, Kamer, 1963-1964, nr. 677/3, p. 4).

B.5. De aldus georganiseerde dringende geneeskundige hulpverlening dient te worden opgevat als een afzonderlijke aangelegenheid, die terzelfder tijd een technische uitrusting behelst, waarvan de

efficiëntie noopt tot eenvormigheid, een geheel van verplichtingen waaraan strafrechtelijke sancties zijn gekoppeld en die deel uitmaken van de deontologie van de medische en paramedische beroepen, die ertoe zijn gehouden hun medewerking te verlenen aan de toepassing van de wet, en een mechanisme dat de vergoeding van de personen en de instellingen waarborgt voor de prestaties die zij verplicht zijn te verrichten.

B.6. De dringende geneeskundige hulpverlening vereist weliswaar dat dringende verzorging wordt verstrekt, waardoor zij op het eerste gezicht verwantschap vertoont met « het beleid betreffende de zorgenverstrekking in en buiten de verplegingsinrichting », bedoeld in artikel 5, § 1, I, 1°, van de voormelde bijzondere wet, maar zij behoort niet op zich tot het gezondheidsbeleid. Tijdens de parlementaire voorbereiding werd echter meermaals beklemtoond dat, zodra het resultaat is bereikt, de hulp niet langer dringend is en de verplichtingen van de wet niet langer van toepassing zijn (*Gedr. St.*, Kamer, 1963-1964, nr. 677/1, p. 3), dat het begrip « dringende zorgen » betrekking heeft op « de ter plaatse verstrekte eerste zorgen, het vervoer per ziekenauto naar het ziekenhuis, de opneming aldaar en de zorgen die moeten verleend worden om het slachtoffer dringend uit zijn noodtoestand te helpen », maar dat de « verdere behandeling (...) niet begrepen is in het begrip ' dringende zorgen ' » (*Gedr. St.*, Senaat, 1963-1964, nr. 240, p. 4), dat, zodra de « eerste zorgen » zijn toegediend, niet meer wordt afgeweken van het beginsel van de keuzevrijheid van de patiënt, dat dat beginsel opnieuw « zijn volle betekenis krijgt » en dat vanaf dat ogenblik « het slachtoffer naar een verplegingsinstelling van zijn keuze (kan) worden overgebracht » (*Gedr. St.*, Kamer, 1963-1964, nr. 677/3, p. 4; *Gedr. St.*, Senaat, 1963-1964, nr. 240, p. 5; nr. 273, p. 7).

B.7. De dringende geneeskundige hulpverlening dient te worden opgevat als een aangelegenheid op zich waarvoor de federale wetgever, bij ontstentenis van een uitdrukkelijke toewijzing, bevoegd is gebleven. In zoverre zij een bepaalde verzorging inhoudt, die wordt verstrekt aan de personen aan wie hulp wordt verleend, beperkt zij zich tot hetgeen op grond van de dringende noodzakelijkheid vereist is en maakt zij de inwerkingstelling van de bevoegdheid van de gemeenschappen betreffende de verzorging niet onmogelijk of overdreven moeilijk.

B.8. Het Hof merkt op dat de dringende geneeskundige hulpverlening buiten de openbare weg of een openbare plaats, waarvoor de openbare centra voor maatschappelijk welzijn bevoegd zijn krachtens artikel 58 van de organieke wet van 8 juli 1976, deel uitmaakt van de aangelegenheden

die als uitzondering zijn vermeld op de bevoegdheid van de gemeenschappen (artikel 5, § 1, II, 2°, b, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993).

B.9. Aangezien de dringende geneeskundige hulpverlening een aangelegenheid op zich is, dient geen enkel onderscheid te worden gemaakt tussen de organieke wetgeving en de toepassing ervan, in tegenstelling tot hetgeen de raadsman van de partijen Detheux op de terechtzitting heeft betoogd.

B.10. De vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 5, derde lid, van de wet van 8 juli 1964, in zoverre het aan de federale Staat de zorg toevertrouwt om met particulieren die over een of meer ambulances beschikken en die hebben aanvaard hun medewerking aan het eenvormig oproepstelsel te verlenen, overeenkomsten af te sluiten en op te zeggen, meer bepaald wanneer die overeenkomsten bepalen dat de exploitant van de ambulancedienst zich ertoe heeft verplicht erover te waken dat elk personeelslid dat de ambulancedienst verstrekt, drager is van een door het Ministerie van Volksgezondheid en het Gezin goedgekeurd en uitgereikt persoonlijk kenteken dat aangeeft dat de betrokkene bekwaam is om eerste hulp te verstrekken, behoort tot de bevoegdheid van de federale Staat en schendt niet de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 12 juli 1995.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior